

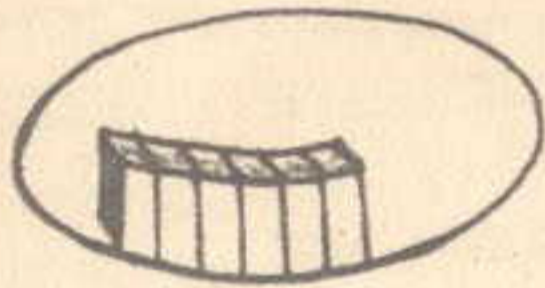
ข่าวมาตีเฟร

๗ 818

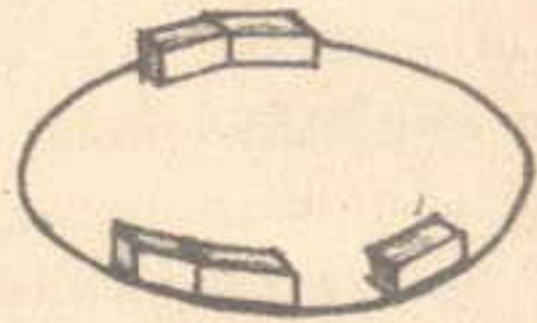
วันศุกร์ที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๒๕

ทำอาหารมันเทศหมักเลี้ยงสุกร

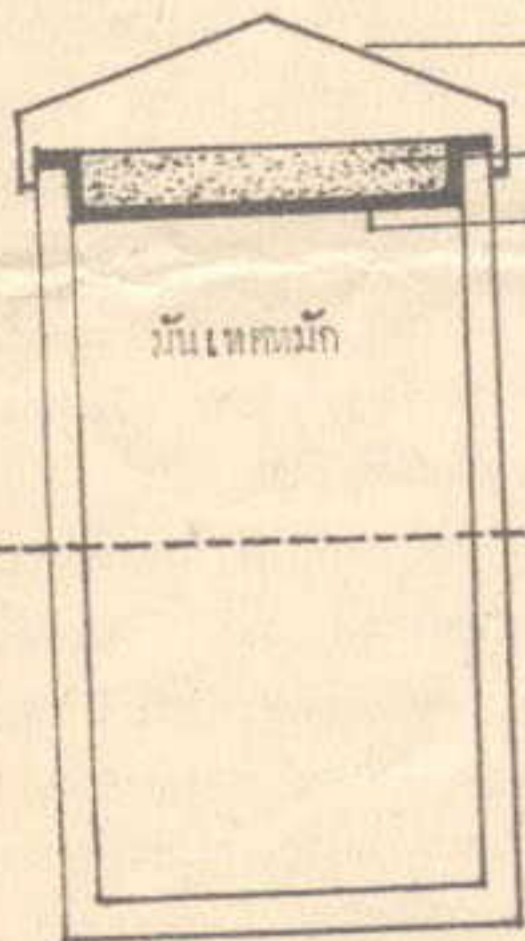
การสร้างถังหมัก

แบบไม้ตั้ง

แบบไม้นอน

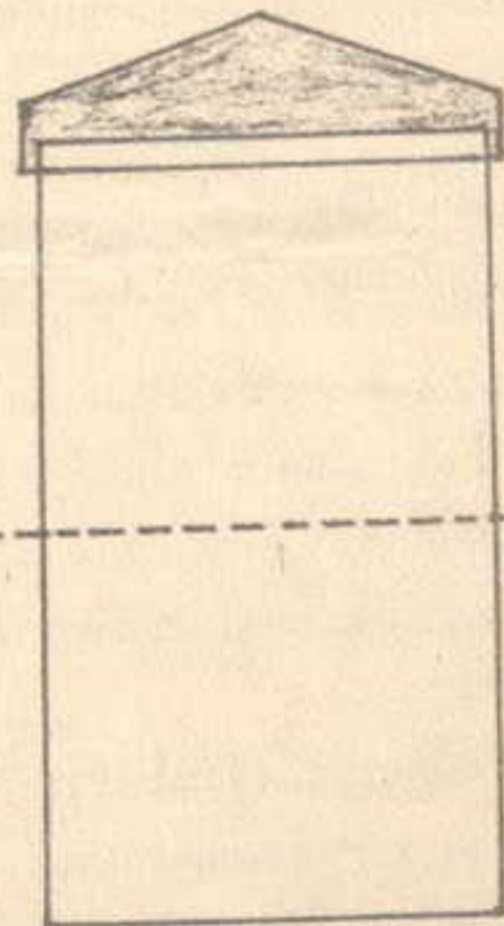
ฝาครอบ

ดินกับทราย

พลาสติก

มันเทศหมัก

ระดับพื้นดิน

คราวที่แล้ว ผมได้เขียนถึงปัญหา
 สุกรราคาตกต่ำที่ผู้เลี้ยงสุกร ทั้งหลาย
 กำลังประสบและยังหา ทางออกกันไม่
 ได้ซึ่งในครั้งนั้น ผมได้แนะนำแนว
 ทางลดต้นทุนการเลี้ยงสุกรด้วยการใช้
 อาหารผสมกับมันเทศสด โดยคิดว่า
 อาจเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยเกษตรกรผู้
 เลี้ยงสุกรในบ้านเราให้พอจะรักษาอา
 ยชีพการเลี้ยงสุกรให้คงอยู่ต่อไปได้แบบ
 ยืดหยุ่นน้อยๆหรือ แบบคุ้มครองลงทุน

คราวนี้ ผมใคร่ขอแนะนำการใช้ประ
 โยชน์จากมันเทศอีกครั้ง โดยเอามันเทศมา
 ทำเป็นอาหารหมัก (Silage) เลี้ยงสุกร ซึ่งก็
 เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ได้มีการทดลองสำเร็จมาแล้ว
 ว่า สามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสุกร
 ให้ต่ำลงได้

**การสร้างถังหมักมันเทศ (Silo) ถัง
 หมักมันเทศมีรูปทรงกลม เป็นการสร้างแบบ
 คอนกรีตเสริมเหล็ก โดยการก่ออิฐขึ้นโดยใช้
 อิฐตั้งหรืออิฐนอนก็ได้ และจำเป็นต้องใช้น้ำ
 ยากันซึมในการผสมคอนกรีตด้วยเพื่อป้องกัน
 ไม่ให้น้ำจากภายนอกซึมเข้าในถังหมัก ซึ่งจะ
 ทำให้มันเทศหมักเน่าเสียได้ถังหมักมันเทศ จะ
 ผังอยู่ใต้ดินครึ่งหนึ่งและโผล่พ้นเหนือดินครึ่ง
 หนึ่ง มีขนาดต่าง ๆ กันดังนี้**

เส้นผ่าศูนย์กลาง

๑.๕๕ เมตร

๑.๒๐ เมตร

๓.๐๐ เมตร

ถ้าฟาร์มสุกรเป็นฟาร์มขนาดเล็กก็ใช้ ถัง
 หมักขนาดเล็กถ้าใหญ่ก็ใช้ขนาดใหญ่ เพื่อให้มี
 อาหารมันเทศหมักมากเพียงพอที่จะเลี้ยง สุกร
 ได้ตลอด แต่ขนาดที่ทางราชการแนะนำให้ทำ
 สำหรับฟาร์มขนาดเล็ก มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
 ๑.๒๐ เมตร สูง ๑.๕๐ เมตร ส่วนหนา
 ถ้าก่ออิฐทางด้านตั้งจะหนา ๒.๕ นิ้ว ถ้าด้าน
 นอน จะหนา ๔.๕ นิ้ว แล้วใช้ลวดกันสนิม
 ผูกมัดด้านนอกของอิฐตั้งชั้นละ ๑๐ เส้น และ
 เพื่อความคงทน ต้องฉาบด้านนอกและด้านใน
 ของถังหมัก ด้วยคอนกรีตผสมยากันซึมถังหมัก
 ขนาดนี้ มีความจุมันเทศหมักได้ประมาณ
 ๒,๐๐๐ กิโลกรัม

กรรมวิธีในการหมักมันเทศ

เมื่อมันเทศที่ปลูกมีอายุได้ประมาณ ๓
 เดือนครึ่งก็จะทำการเก็บเกี่ยวทั้งหัว และเอาเพื่อ
 นำไปทำมันเทศหมักซึ่งมีวิธีเป็นขั้นตอน ดังนี้
 (๑) หั่นหัวมันเป็นชิ้นหนาไม่เกิน ๑
 ซม. ด้วยเครื่องหั่นหรือด้วยมือ แล้วแต่ความ
 สะดวกและเหมาะสม เถามันหั่นยาว ๒-๔
 ซม. เมื่อหั่นเสร็จแล้วนำไปล้างแฉด ๒-๔ ชั่วโมง

สูง	หนา
๑.๖๐ เมตร	๒.๕-๓ นิ้ว
๑.๘๐ เมตร	๒.๕-๓ นิ้ว
๓.๓๐ เมตร	๒.๕-๓ นิ้ว

โม่เพื่อลดความชื้น และให้มี ความชื้นพอ
 เหมาะแก่การหมัก

(๒) ผสมหัวมันกับเถามันที่ล้างแฉดแล้ว
 กับรำละเอียดใช้สัดส่วนโดยน้ำหนัก ๕:๕:๑
 คือ หัวมัน ๕ ส่วน เถามัน ๕ ส่วน และ รำ
 ละเอียด ๑ ส่วน

(๓) บรรจุส่วนผสมตามข้อ (๒) ลงใน
 ถังหมัก โดยเทส่วนผสมลงไปเป็นชั้นๆ แต่ละ
 ชั้นหนาประมาณ ๒๐ ซม. ก่อนจะเทชั้น
 ต่อไปควรเหยียบย่ำให้แน่นเสียก่อน และให้
 เหลือเนื้อที่จากปากถังไว้ประมาณ ๒๐ ซม.
 แล้วคลุมด้วยผ้าพลาสติกเอาดิน หรือทรายกลบ
 ทับผ้าอีกครั้ง หนึ่งจนเกือบ ถึงขอบบ่อเพื่อป้อง
 กันน้ำและจุลินทรีย์เข้าไป ปกติจะมีฝาปิด
 รูปฝาชีทำด้วยสังกะสีปิดอีกชั้นหนึ่ง ถังมัน
 เทศที่ทำการนี้ทั่วไป มักมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
 ๑.๒๐ เมตร สูง ๑.๘๐ เมตร และฝังลึกในดิน
 ๖๐ ซม.

(๔) ใน ๒-๓ วันแรก ควรขึ้นไป
 เหยียบย่ำบนทรายที่ปิดถังไว้ วันละ ๒ ครั้ง
 เพื่อให้อากาศออกและป้องกันการเน่าเสีย

(๕) อายุของการหมัก ในฤดูร้อนหมัก
 ๑ เดือนก็นำไปใช้เลี้ยงสุกรได้ แต่ในฤดูที่
 อากาศเย็นจะต้องใช้เวลาหมัก ๑ เดือนครึ่ง
 ถึงสองเดือน จึงจะนำมาใช้ได้

(๖) การนำมันเทศหมักไปใช้เลี้ยงสุกร
 ให้เปิดฝาและเอาทรายที่ปิดถังออก แซะเอา
 มันเทศหมักที่มีสีน้ำตาลออกทิ้งเสียก่อน ประมาณ
 ๑๐ ซม. การดักมันเทศหมักไปเลี้ยงสุกรแต่ละ
 ครั้ง ควรดักให้กินเป็นชั้นๆ แต่ละชั้นที่ดัก

ออกไปจะหนากว่า ๑๐ ซม. โดยเอาไปคลุก
 เคล้ากับอาหารผสม แล้วจึงนำไปเลี้ยงสุกร
 มันเทศหมักที่ดีจะเก็บได้นานถึง ๓ เดือน หลัง
 จากเปิดใช้แล้ว มันเทศหมักที่ดีจะมีกลิ่นหอม
 ของแอลกอฮอล์ มีสีน้ำตาล ไม่เป็นสีดำและจะ
 ไม่มีรสเปรี้ยว

การใช้อาหารผสมเลี้ยงสุกรร่วมกับอาหาร
 มันเทศหมักนี้ เคยมีนักวิชาการได้ศึกษาทดลอง
 ลองกันมาแล้ว ซึ่งได้สรุปผลออกมาว่า ในการ
 ให้อาหารสุกรควรมีส่วนผสมของมันเทศหมัก
 สักประมาณร้อยละ ๓๐ และเป็นส่วนของอา
 หารผสมที่ใช้เลี้ยงสุกรกันทั่วไปเสียร้อยละ ๘๐
 ซึ่งก็หมายความว่าถ้าจะให้อาหารสุกรสัก ๑๐

อาจเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในบ้านเราให้พอจยรักษาอาชีพการเลี้ยงสุกรให้คงอยู่ต่อไปได้แบบขาดทุนน้อยๆหรือ แบบคุ้มการลงทุน

คราวนี้ ผมใคร่ขอแนะนำการใช้ประโยชน์จากมันเทศอีกครั้ง โดยเอามันเทศสดมาทำเป็นอาหารหมัก (Silage) เลี้ยงสุกร ซึ่งก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ได้มีการทดลองสำเร็จมาแล้วว่า สามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสุกรให้ต่ำลงได้

การสร้างถังหมักมันเทศ (Silo) ถังหมักมันเทศมีรูปทรงกลม เป็นการสร้างแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยการก่ออิฐขึ้นโดยใช้อิฐตั้งหรืออิฐนอนก็ได้ และจำเป็นต้องใช้น้ำยากันซึมในการผสมคอนกรีตด้วยเพื่อป้องกันไม่ให้น้ำจากภายนอกซึมเข้าในถังหมัก ซึ่งจะทำให้มันเทศหมักเน่าเสียได้ถังหมักมันเทศ จะฝังอยู่ที่ดินครึ่งหนึ่งและโผล่พ้นเหนือดินครึ่งหนึ่ง มีขนาดต่าง ๆ กันดังนี้

- เส้นผ่าศูนย์กลาง**
- ๑.๕๕ เมตร
  - ๑.๒๐ เมตร
  - ๓.๐๐ เมตร

ถ้าฟาร์มสุกรเป็นฟาร์มขนาดเล็กก็ใช้ ถังหมักขนาดเล็กถ้าใหญ่ก็ใช้ขนาดใหญ่ เพื่อให้มีอาหารมันเทศหมักมากเพียงพอที่จะเลี้ยงสุกรได้ตลอด แต่ขนาดที่ทางราชการแนะนำให้ทำสำหรับฟาร์มขนาดเล็ก มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๒๐ เมตร สูง ๑.๘๐ เมตร ส่วนหน้าถังก่ออิฐทางด้านตั้งจะหนา ๒.๕ นิ้ว ถังด้านนอน จะหนา ๔.๕ นิ้ว แล้วใช้ลวดกันสนิมผูกมัดด้านนอกของอิฐตั้งชั้นละ ๑๐ เส้น และเพื่อความคงทน ต้องฉาบด้านนอกและด้านในของถังหมัก ด้วยคอนกรีตผสมยากันซึมถังหมักขนาดนี้ มีความจุมันเทศหมักได้ประมาณ ๒,๐๐๐ กิโลกรัม

กรรมวิธีในการหมักมันเทศ

เมื่อมันเทศที่ปลูกมีอายุได้ประมาณ ๓ เดือนครึ่งก็จะทำการเก็บเกี่ยวทั้งหัว และเอาเพื่อนำไปทำมันเทศหมักซึ่งมีวิธีเป็นขั้นตอน ดังนี้

(๑) ทั้นหัวมันเป็นชั้นหนาไม่เกิน ๑ ซม. ด้วยเครื่องทั้นหรือด้วยมือ แล้วแต่ความสะดวกและเหมาะสม เถามันหัวยาว ๒-๔ ซม. เมื่อทั้นเสร็จแล้วนำไปผึ่งแดด ๒-๔ ชั่วโมง

กับรำละเอียดใช้ตัดส่วนโดยน้ำหนัก ๕:๕:๑ คือ หัวมัน ๕ ส่วน เถามัน ๕ ส่วน และ รำละเอียด ๑ ส่วน

(๓) บรรจุส่วนผสมตามข้อ (๒) ลงในถังหมัก โดยเทส่วนผสมลงไปเป็นชั้น ๆ แต่ละชั้นหนาประมาณ ๒๐ ซม. ก่อนจะเทชั้นต่อไปควรวเหยียบย่ำให้แน่นเสียก่อน และให้เหลือเนื้อที่จากปากถังไว้ประมาณ ๒๐ ซม. แล้วคลุมด้วยผ้าพลาสติกเอาดินหรือทรายกลบทับผ้าอีกครั้ง หนึ่งจนเกือบ ถึงขอบบ่อเพื่อป้องกันน้ำและจุลินทรีย์เข้าไป ปกติจะมีฝาปิดรูปฝาชีทำด้วยสังกะสีบีคอีกชั้นหนึ่ง ถังหมักเทศที่ทำกันทั่วไป มักมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๒๐ เมตร สูง ๑.๘๐ เมตร และฝังลึกในดิน ๖๐ ซม.

(๔) ใน ๒-๓ วันแรก ควรรื้อขึ้นไปเหยียบย่ำบนทรายที่ปิดถังไว้ วันละ ๒ ครั้ง เพื่อไล่อากาศออกและป้องกันการเน่าเสีย

(๕) อายุของการหมัก ในฤดูร้อนหมัก ๑ เดือนก็นำไปใช้เลี้ยงสุกรได้ แต่ในฤดูที่อากาศเย็นจะต้องใช้เวลาหมัก ๑ เดือนครึ่งถึงสองเดือน จึงจะนำมาใช้ได้

(๖) การนำมันเทศหมักไปใช้เลี้ยงสุกร ให้เปิดฝาและเอาทรายที่ปิดถังออก แะเอามันเทศหมักที่มีสีน้ำตาลออก ทิ้งเสียก่อน ประมาณ ๑๐ ซม.การคั้วมันเทศหมักไปเลี้ยงสุกรแต่ละครั้ง ควรคั้วให้กินเป็นชั้น ๆ แต่ละชั้นที่คั้ว

ออกไปจะหนากว่า ๑๐ ซม. โดยเอาไปคลุกเคล้ากับอาหารผสม แล้วจึงนำไปเลี้ยงสุกร มันเทศหมักที่ดีจะเก็บได้นานถึง ๓ เดือนหลังจากเปิดใช้แล้ว มันเทศหมักที่ดีจะมีกลิ่นหอมของแอลกอฮอล์ มีสีน้ำตาล ไม่เป็นสีดำและจะไม่มึรสเปรี้ยว

การใช้อาหารผสมเลี้ยงสุกรร่วมกับอาหารมันเทศหมักนี้ เคยมีนักวิชาการได้ศึกษาทดลองกันมาแล้ว ซึ่งได้สรุปผลออกมาว่า ในการให้อาหารสุกรควรมีส่วนผสมของมันเทศหมักสักประมาณร้อยละ ๓๐ และเป็นส่วนของอาหารผสมที่ใช้เลี้ยงสุกรกันทั่วไปเสียร้อยละ ๗๐ ซึ่งก็หมายความว่าถ้าจะให้อาหารสุกรสัก ๑๐

กิโลกรัม ควรมีอาหารผสม ๗ กิโลกรัมและ
มันเทศหมัก ๓ กิโลกรัม แล้วจะทำให้การเลี้ยง
สุกรเสียค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนัก ๑ กิโล-
กรัมต่ำที่สุด และต่ำกว่าการใช้อาหารผสมอย่าง
เดียวเลี้ยงสุกรมาก โดยไม่ทำให้การเจริญ
เติบโตของสุกรผิดปกติ หรือ แตกต่างไปจาก
การเลี้ยงด้วยอาหารผสมล้วน ๆ

ในขณะที่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรทั้ง
หลายกำลังประสบปัญหาขาดทุน หาก
ท่านมีเนื้อที่ว่างเปล่า พอจะปลูกมัน
เทศได้ ก็น่าจะทดลองดูเพราะอาจ
ช่วยให้ท่านมีกำไร แทนที่จะขาดทุน
อีกอย่าง การปลูกพืช-เลี้ยงสัตว์นั้น
หากไม่หาทางลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำ
ลงแล้ว เชื่อว่า อนาคตของอาชีพการ
เกษตร จะมี ปัญหา ขาด ทุน ต่อไปไม่
มีสิ้นสุด